

Позакласна робота з математики в початкових класах.

Позакласна робота з математики складає невід'ємну частину навчально-виховного процесу навчання математики, складного процесу впливу на свідомість та поведінку молодших школярів, поглиблення та розширення їх знань та навичок. Врахування таких факторів, як зміст самого навчального предмету – математики, всієї діяльності вчителя у поєднання з різнобічною діяльністю учнів дає можливість успішно закріплювати математичні знання дітей у практичній діяльності.

Мета статті: дослідити позакласну роботу як засобу підвищення інтересу до математики, покращення якості навчання та виховання учнів.

Значення позакласної роботи з математики з молодшими школярами полягає в наступному [5, с. 300-301]:

1. Вона допомагає формуванню творчих здібностей учнів, елементи яких проявляються в процесі вибору найбільш раціональний способів розв'язання задач, в математичній та логічній вигадливості, під час проведення на позакласних заняттях відповідних ігор, в конструюванні різноманітних геометричних фігур, в організації колективу своїх товаришів, щоб з найбільшою ефективністю виконати якусь роботу або провести пізнавальну гру і т.д.

2. Деякі види позакласної роботи дозволяють дітям більш глибоко зрозуміти роль математики в житті: під час відбору числових даних на екскурсії на виробництво, в полі під час збору урожаю, на тваринницьку ферму і т.д., під час складання задач на основі зібраного числового матеріалу, при безпосередньому вимірювання площі ділянок під сільсько-господарськими культурами, під час спостереження за зважуванням зібраного урожаю, обліку надою молока.

3. Позакласна робота з математики сприяє вихованню колективізму та товарищескості (у зв'язку з спільною роботою з випуску стінгазет, організації командних змагань на заняттях, в процесі клубної роботи і т.д.), накопиченню спостережень за працею та відношенням до неї дорослих і у зв'язку з цим вихованню любові до праці.

4. Різноманітні види позакласної роботи сприяють вихованню у дітей культури почуттів, адже діти в своїх вчинках зазвичай керуються перш за все не логічними міркуваннями, а почуттями. При цьому мова йде головним чином про виховання таких почуттів, багато з яких пов'язані з розумовою діяльністю, - так званих інтелектуальних почуттів (почуття справедливості, честі, обов'язку, відповідальності та задоволення чи незадоволення, радості або скорботи, гордості або засмучення та ін.).

5. Головне ж значення різноманітних видів позакласної роботи полягає в тому, що вона допомагає посилити цікавість учнів до математики, сприяє розвитку математичних здібностей молодших школярів.

За своїм змістом позакласна робота суворо не регламентована державною навчальною програмою. Однак на позакласних заняттях математичний матеріал пропонується у відповідності з знаннями та вміннями учнів. Це означає, що при відборі завдань з математики для позакласних занять безпосередній зв'язок з поточним програмним матеріалом бажаний, але не обов'язковий. Треба виходити тільки з загального рівня знань та вмінь учнів з математики.

Якщо уроки в усіх відношеннях плануються на 45 хвилин, то позакласні заняття залежно від змісту й форми проведення можуть бути розраховані і на 2-3 хвилини, і на цілу годину.

Позакласна робота характеризується різноманітністю форм і видів: групові заняття, гуртки, математичні куточки, вікторини й олімпіади, клуби, екскурсії і т.д.

Особливістю позакласної роботи з математики є цікавість пропонованого матеріалу або за змістом, або за формою, більш вільне виявлення своїх почуттів молодшими школярами під час роботи, більш широке використання ігрових форм проведення занять та елементів змагань на них.

Однак позакласна робота з класно-урочною має загальні риси.

1. Методологічною основою навчання в тому й іншому випадку є врахування індивідуальних особливостей учнів, гуманізація навчання та диференційований підхід.

2. В обох видах роботи в процесі навчання молодших школярів дотримуються одні й ті ж дидактичні принципи: науковість, свідомість та активність учнів, наочність, індивідуальний підхід.

3. Обидва види роботи як дві частини єдиного навчально-виховного процесу не лише сприяють формуванню знань, вмінь, навичок та любові до математики, але й вихованню моральних якостей.

Що може змусити молодшого школяра замислитись, почати розмірковувати над тим чи іншим математичним завданням, питанням, задачею, коли ці завдання не обов'язкові для нього? В будь-якому випадку не примус. Примус зовні може лише пригнічувати, а не збуджувати розумову діяльність дитини. Не завжди можуть активізувати думку учня і словесні прохання та переконання.

Основним джерелом спонукання молодшого школяра до розумової праці на позакласних заняттях може служити інтерес [6]. Тому учитель повинен шукати й знаходити засоби й можливості збудження цікавості дітей до тих математичних, логічних завдань, які він пропонує в процесі позакласної роботи. Викликаний у дітей інтерес до окремих завдань, до математики взагалі послужить добрим стимулом для їх участі у випуску математичної газети, створення математичного куточка, активної участі у математичних вікторинах, екскурсіях і т.д. Відбувається зворотній вплив: участь у цікавих математичних екскурсіях, вікторинах, у випуску газет, в заняттях, на яких пропонуються цікаві вправи, можуть викликати цікавість і до самої математики.

Щоб викликати цікавість до позакласної роботи, перш за все до позакласних занять з математики, треба намагатись не лише привернути увагу дітей до якихось її елементів, але й викликати у дітей здивування. У дітей здивування виникає тоді, коли вони бачать, що ситуація, яка склалася, не співпадає з очікуваною. Якщо при цьому здивування пов'язане з виникненням деякого задоволення, то воно й перетворюється на приємне здивування. За несподіваною ситуації може бути й навпаки: виникнути неприємне здивування. Тому важливо на початковій стадії організації позакласної роботи з математики створювати ситуації для приємного здивування. Треба враховувати, що здивування викликає у дітей більш гостру, зосереджену увагу. Здивування повинно межувати з зацікавленням дітей, з прагненням їх побачити на математичному фоні щось нове, дізнатися про щось досі невідоме. Здивування у поєднанні з зацікавленням допоможе збудити активну розумову діяльність учнів.

Викликати первинну увагу дітей до позакласного заняття з математики, наприклад, можна різними засобами: особливим, яскравим оформленням класного приміщення, в якому відображено було б дивовижне поєднання знайомого дітям світу казок з таємничим світом математики, незвичайними вступними словами вчителя, який створює ситуацію, у яку включені улюблені дітьми герої сучасних казок і оповідань. Здивування й цікавість викликають у дітей і незвичайно сформульовані питання, задачі, загадки, шаради, ребуси, нескладні логічні вправи [4].

Під час організації позакласної роботи з математики треба добиватися максимальної діяльності кожного учня – організаторської, трудової, особливо розумової для виконання різноманітних завдань. Треба, щоб кожен уявляв себе або дійсно був активним учасником тої ситуації, яку організував учитель. (Це стосується і ситуації, яка описана у задачі, у грі, у виготовленні наочних посібників, випуску стінної газети, плакатів, створенні математичного куточка і т.д.)

Висновок. Отже, стійкий інтерес до позакласної роботи з математики та до самої математики підтримується тим, що ця робота проводиться систематично, а не час від часу. На самих заняттях постійно повинні виникати маленькі та доступні для розуміння дітей питання, загадки, створюватися атмосфера, яка пробуджує активну думку учнів. Учитель завжди може виявити силу цікавості до математики, що виникає. Вона полягає у тій наполегливості, яку проявляють учні в процесі вирішення математичних задач, виконання різноманітних завдань, пов'язаних із вирішенням математичних проблем.

У позакласній роботі з молодшими школярами важливе місце займають ігри. Це головним чином дидактичні ігри, тобто ігри, зміст яких сприяє або розвитку окремих розумових операцій, або опануванню обчислювальних прийомів, навичок в швидкості лічби і т.д. цілеспрямоване включення гри в той чи інший вид позакласної роботи підвищує цікавість дітей до цієї роботи, посилює ефект самого навчання. Створення ігрової ситуації призводить до того, що діти, захоплені грою, непомітно для себе й без особливого напруження набувають певні знання, вміння та навички.

Список використаних джерел та літератури.

1. Богданович М., Козак М., Король Я. Методика викладання математики в початкових класах: Навчально-методичний посібник.- К.,1999.
2. Іванців М. Порівняння на уроках математики//Початкова школа.-1999.-№ 1.
3. Ізюмова А.В. Математична скарбничка//Математика.-2001.-№ 14-15.
4. Захарова А.М. Розвивальне навчання математики в початковій школі//Педагогіка і психологія.-2000.-№ 1.
5. Касьяненко М.Д. Підвищення ефективності навчання математики. Організація творчої діяльності учнів: Навчально-методичний посібник.-К.,1980.
6. Побірченко Н.А. Психологічні основи навчання математики в початковій школі.-К.,1985.